

در هفتمین روز جنگ، نقش مذهب و جعل خبر!

بهرام رحمانی

bahram.rehmani@gmail.com

دونالد ترامپ پس از حمله آمریکا به مراکز اتمی جمهوری اسلامی گفت: «من می‌خواهم از همه، و به‌ویژه از خدا، تشکر کنم. فقط می‌خواهم بگویم: خداوندا، دوستت داریم. ما ارتش بزرگمان را دوست داریم. آن‌ها را حفظ کن. خدا خاورمیانه را حفظ کند. خدا اسرائیل را حفظ کند. و خدا آمریکا را حفظ کند.» ترامپ، گفت که با داشتن یک رهبر مذهبی در ایران مشکلی ندارد. او گفت: «بله، ممکن است. یعنی بستگی دارد آن شخص چه کسی باشد. من با رهبران مذهبی مشکلی ندارم. من با بسیاری از رهبران مذهبی کار کرده‌ام و آن‌ها فوق‌العاده هستند.»
من با رهبران مذهبی مشکلی ندارم. من با بسیاری از رهبران مذهبی کار کرده‌ام و آن‌ها فوق‌العاده هستند.»

فرماندهان ارشد نظامی به زیردستان خود دستور داده‌اند که به سربازان بگویند این حمله «خواست خدا» است که دونالد ترامپ اجرای آن را بر عهده گرفته است.

همان‌طور که روزنامه گاردین توضیح می‌دهد، فرماندهان نظامی آمریکا برای توجیه دخالت خود در جنگ با ایران، به لفاظی‌های مسیحیان افراطی در مورد «پایان جهان» در کتاب مقدس استناد کرده‌اند. بنیاد آزادی مذهبی ارتش (MRFF)، بنیادی که موارد بنیادگرایی مذهبی در ارتش آمریکا را پیگیری می‌کند، می‌گوید بیش از ۲۰۰ شکایت از اعضای تمام شاخه‌های نیروهای مسلح، از جمله تفنگداران دریایی، نیروی هوایی و نیروی فضایی، دریافت کرده است. یکی از شاکیان، یک افسر درجه‌دار در واحدی که می‌توانست «در هر زمانی برای شرکت» در عملیات علیه ایران اعزام شود، به MRFF گفت که «فرمانده ما از ما خواست که به سربازانمان بگوییم که همه این‌ها «بخشی از نقشه خدا» است و به‌طور خاص به چندین اشاره از کتاب مکاشفه که به آرماگدون و بازگشت قریب‌الوقوع عیسی مسیح اشاره دارد، اشاره کرد.» او گفت که «رییس جمهور ترامپ توسط عیسی مسیح مسح شده است تا آتش سیگنال را در ایران روشن کند تا آرماگدون را به ارمغان بیاورد و بازگشت خود را به زمین اعلام کند.» این شکایت به نمایندگی از ۱۵ سرباز، از جمله ۱۱ مسیحی، یک مسلمان و یک یهودی، ثبت شده است.

مایک واینستین، رییس این نهاد نظارتی، تأکید کرد که این گزارش‌ها نشان دهنده‌ی افزایش افراط‌گرایی مسیحی در ارتش است و خاطرنشان کرد که شاکیان «از سرخوشی افسارگسیخته فرماندهان خود خبر می‌دهند که جنگ را دارای مجوز مقدس کتاب مقدس می‌دانند.» اما بنیادگرایی مذهبی محدود به ارتش نیست، بلکه به هیات‌های دیپلماتیک نیز گسترش می‌یابد. ماه گذشته، مایک هاکی، سفیر ایالات متحده در اسرائیل، در مصاحبه‌ای با تاکر کارلسون، مفسر راست‌گرا، گفت که اگر اسرائیل «اساساً کل خاورمیانه» را اشغال کند، «اشکالی ندارد» زیرا این سرزمین در عهد عتیق به آن وعده داده شده است.

روز یکشنبه گذشته، بنیامین نتانیاهو، نخست‌وزیر اسرائیل، با اشاره به تورات، ایران را با دشمن باستانی کتاب مقدس، عمالیقیان - که در سنت یهودی به‌عنوان نمایندگان «شر نهایی» شناخته می‌شوند - مقایسه کرد. «ما در متن این هفته تورات می‌خوانیم: «به یاد داشته باشید که عمالیقیان با شما چه کردند.» ما به یاد داریم - و عمل می‌کنیم.»

در کیفرخواستی که در دیوان بین‌المللی دادگستری لاهه علیه اسرائیل ثبت شده است، اشاره قبلی نتانیاهو به عمالیقیان به‌عنوان چراغ سبزی پنهانی که او به ارتش اسرائیل برای آغاز نسل‌کشی فلسطینیان نشان داده، توصیف شده است.

مردم ایران می‌گویند: «این‌جا اینترنت نداریم. ماهواره‌ها زیر پارازیت شدید هستند. تلویزیون جمهوری اسلامی ایران، تصویری از «آرامش کامل» نشان می‌دهد: می‌گویند اسرائیل نابود شده، آمریکا شکست خورده و کشورهای منطقه به زانو درآمده‌اند. مردم کنار نظام ایستاده‌اند و جانشان را برای رهبر می‌دهند. اما تلویزیون اینترنت‌نشال وابسته به دولت اسرائیل، از کشور روایت دیگری دارد: می‌گویند جمهوری اسلامی سقوط کرده و هیچ غیرنظامی کشته نشده، اماکن غیرنظامی هدف قرار نگرفته و «عملیات آزادی ایران» ادامه دارد. در حالی که واقعیت میدان چیز دیگری است. شهرها زیر بمباران سنگین و موشک است. سرمایه‌های متعلق به مردم ایران یک به یک در مقابل چشم‌مان نابود می‌شود. مدارس و بیمارستان‌ها و مناطق غیرنظامی بمباران می‌شوند. حزب‌اللهی‌ها، گشت‌های بسیج محلات عربده می‌کشند، شعار می‌دهند و هر شب کارناوال حیدر حیدر راه می‌اندازند. صف‌های نان طولانی و خسته‌کننده است. تورم و گرانی غوغا می‌کند. اقتصاد خوابیده و قیمت غذا و سایر مایحتاج روزانه مردم چندی برابر گران‌تر شده است. با این وجود، حکومت هنوز در رسانه‌هایش دروغ می‌گوید و ...

هفتمین روز جنگ، ادامه حملات به مراکز نظامی و حکومتی در شهرهای تهران، کرمانشاه، پاره، قم، خرم‌آباد و ... همچنان ادامه دارد. رد کوپر، فرمانده سنتکام می‌گوید طی سه روز گذشته بیش از ۲۰۰ نقطه در ایران را هدف قرار داده و در ساعات گذشته با استفاده از جنگنده‌های بی-۲ و بمب‌های نفوذگر، سکوهای موشکی ایران در اعماق زمین را منهدم کرده است. بامداد امروز جمعه ۶ مارس ۲۰۲۶، بحرین از حمله هوایی به دو هتل و یک ساختمان مسکونی خبر داد. هم‌زمان عربستان و قطر از رهگیری حملات موشکی و پهپادی در آسمان خود خبر دادند.

دونالد ترامپ هم گفته باید در انتخاب رهبر جدید ایران نقش مستقیم داشته باشد و یک بار دیگر از نظامیان ایران خواسته سلاح زمین بگذارند و به دیپلمات‌های این کشور هم توصیه کرده به کشورهای محل خدمت خودشان پناهنده شوند. در حوزه انرژی و اقتصاد، جنگ اکنون آثار جهانی آشکاری بر جای گذاشته است. رویتز می‌نویسد بهای نفت و گاز در پی اختلال جدی در صادرات انرژی از خاورمیانه جهش کرده و بازارهای سهام در آسیا تحت فشار قرار گرفته‌اند. اگرچه روز جمعه اندکی از شدت رشد قیمت نفت کاسته شد، اما بازارها همچنان نسبت به ادامه جنگ بدبین‌اند. گاردین نیز گزارش می‌دهد آمریکا برای جلوگیری از کمبود عرضه، به پالایشگاه‌های هند معافیت ۳۰ روزه داده تا بتوانند خرید نفت روسیه را ادامه دهند؛ اقدامی که نشان‌دهنده فشار بی‌سابقه بحران بر بازار جهانی انرژی است. حمل‌ونقل هوایی نیز همچنان آشفته است و بسیاری از پروازها در منطقه متوقف یا منحرف شده‌اند. دولت‌ها در حال بازگرداندن شهروندان خود هستند و بریتانیا اعلام کرده نخستین پرواز دولتی برای تخلیه اتباعش از عمان با موفقیت به کشور بازگشته است.

این جنگ، اکنون به‌روشنی از مرزهای ایران و اسرائیل فراتر رفته و به یک جنگ چندجبهه‌ای منطقه‌ای تبدیل شده است. رویتز می‌نویسد جنگ هفت‌روزه اکنون اسرائیل، کشورهای خلیج فارس، قبرس، ترکیه و جمهوری آذربایجان را نیز درگیر کرده و حتی تا اقیانوس هند گسترش یافته؛ جایی که بنا بر گزارش‌ها، یک زیردریایی آمریکایی نزدیک سریلانکا یک شناور نظامی ایران را غرق کرده است. در همین حال، آذربایجان اعلام کرده چهار پهپاد ایرانی وارد حریمش شده و چهار نفر را زخمی کرده‌اند و این کشور در حال بررسی «اقدامات تلافی‌جویانه» است؛ هرچند تهران این اتهام را رد کرده است.

اسرائیل از آغاز یک موج «گسترده» و «در مقیاس بزرگ» علیه زیرساخت‌ها و مراکز حکومتی و نظامی در تهران خبر داد و هم‌زمان حملات سنگینی را به ضاحیه در جنوب بیروت، که پایگاه اصلی حزب‌الله تلقی می‌شود، ادامه داد. در مقابل، ایران اعلام کرد با موشک‌های «خیبر» و مجموعه‌ای از پهپادها و موشک‌ها «قلب تل‌آویو» را هدف قرار داده و هم‌زمان به پایگاه‌ها و مواضع آمریکایی و اسرائیلی در منطقه حمله کرده است.

بر اساس گزارش رویتز، ارتش اسرائیل بامداد جمعه مجموعه‌ای از حملات «گسترده» را علیه تهران آغاز کرد و هم‌زمان تصاویر ویدئویی از بیروت جنوبی، آسمانی مملو از انفجار و نور آتش را نشان می‌داد. ارتش اسرائیل اعلام کرد تنها در طول شب ۲۶ موج حمله به ضاحیه انجام داده و مدعی شد که مراکز فرماندهی و انبارهای سلاح حزب‌الله را هدف گرفته است. در تهران نیز منابع خبری از انفجار در نقاط مختلف پایتخت، از جمله شرق و جنوب‌شرق شهر، خبر دادند. ارتش اسرائیل به ساکنان برخی مناطق صنعتی هشدار تخلیه داده بود. فرمانده ستاد ارتش اسرائیل اعلام کرد مرحله نخست «ضربه غافلگیرکننده آغازین» به پایان رسیده و اکنون ارتش وارد «مرحله بعدی» عملیات شده است؛ مرحله‌ای که به گفته او با «غافلگیری‌های بیشتر» همراه خواهد بود و هدف آن تشدید ضربه به «بنیان‌های رژیم» و توانایی‌های نظامی ایران است.

در مقابل، سپاه پاسداران اعلام کرد موج بیست‌ویکم عملیات «وعده صادق ۴» را با شلیک موشک‌ها و پهپادها علیه اهداف آمریکایی و اسرائیلی آغاز کرده و گفته است موشک‌های خیبر به سوی تل‌آویو شلیک شده‌اند. بنا بر بیانیه سپاه، این حملات نه فقط مراکز در تل‌آویو، بلکه پایگاه هوایی رامات‌دیوید و یک سایت راداری در اسرائیل، اردوگاه «العدیری» در کویت که محل استقرار نیروهای آمریکایی است، و هم‌چنین یک پایگاه میزبان نیروهای آمریکا در اربیل عراق را نیز دربر گرفته است.

مقام‌های قطری نیز گزارش داده‌اند که در طول شب، پهپادهای ایرانی پایگاه العدید در قطر، بزرگ‌ترین پایگاه آمریکا در خاورمیانه، را هدف قرار داده‌اند، هرچند گزارشی از تلفات منتشر نشده است. در امارات نیز هشدارهای دولتی درباره «تهدید احتمالی موشکی» برای شهروندان در دبی صادر شد و مقام‌های محلی از رهگیری موشک‌ها و پهپادها خبر دادند.

در لبنان، تشدید حملات اسرائیل به ضاحیه، با یک دستور تخلیه گسترده همراه بود که باعث وحشت، ترافیک سنگین و آوارگی وسیع در حومه جنوبی بیروت شد. گاردین گزارش می‌دهد صدها هزار نفر از ساکنان این نواحی با هشدار ارتش اسرائیل مجبور به ترک خانه‌های خود شدند و صحنه‌هایی از خانواده‌های آواره در میدان‌های مرکزی بیروت، با چادر، پتو و آتش‌های کوچک برای گرم‌ماندن، پدید آمد. وزارت بهداشت لبنان اعلام کرده از آغاز موج تازه حملات از دوشنبه، دست‌کم ۱۲۳ نفر کشته و ۶۸۳ نفر زخمی شده‌اند. در پاسخ، حزب‌الله روز جمعه در پیامی به زبان عبری به ساکنان اسرائیلی شهرک‌های در فاصله پنج کیلومتری مرز هشدار داد که منطقه را ترک کنند و تأکید کرد حملات اسرائیل به حاکمیت لبنان، زیرساخت‌های غیرنظامی و کوچ اجباری مردم «بی‌پاسخ نخواهد ماند». ترامپ در گفت‌وگوی دیگری با رویترز، از اقدام احتمالی نیروهای کرد ایرانی برای حمله به حکومت ایران نیز حمایت کرده و گفته اگر آن‌ها بخواهند چنین کنند، «فوق‌العاده» خواهد بود و او کاملاً از آن پشتیبانی می‌کند؛ هرچند درباره این‌که آمریکا به چنین عملیاتی پوشش هوایی خواهد داد یا نه، از پاسخ روشن خودداری کرده است. این موضع‌گیری در حالی است که در روزهای اخیر گزارش‌های متعددی از تحرک سازمان‌های کرد مخالف ایران در شمال عراق منتشر شده و همین امر نگرانی تهران از گشوده‌شدن یک جبهه زمینی تازه را افزایش داده است.

در عرصه بین‌المللی، مخالفت‌ها با جنگ ادامه دارد. در اسپانیا، یک نظرسنجی تازه نشان داده بیش از دوسوم مردم با حملات آمریکا و اسرائیل به ایران مخالف هستند. پدرو سانچز، نخست‌وزیر اسپانیا، که پیش‌تر نیز حاضر نشده بود پایگاه‌های مشترک در آندلس برای این حملات مورد استفاده قرار گیرد، جنگ را شبیه «رولت روسی با سرنوشت میلیون‌ها نفر» توصیف کرده و گفته کشورش به چیزی که «برای جهان زبان‌بار» و خلاف ارزش‌ها و منافع اسپانیاست، تن نخواهد داد. این موضع خشم ترامپ را برانگیخته و او اسپانیا را «بازنده» و «دشمن ناتو» خوانده است.

در بریتانیا نیز پیامدهای امنیتی جنگ به داخل کشور کشیده شده است. پلیس ضدتروریسم لندن چهار نفر را، از جمله یک تبعه ایرانی و سه فرد دوتابعیتی ایرانی-بریتانیایی، به ظن کمک به ایران در عملیات جاسوسی علیه اماکن و افراد مرتبط با جامعه یهودیان در لندن بازداشت کرده است. شش نفر دیگر نیز در ارتباط با این پرونده به ظن کمک به فراری‌دادن مظنونان دستگیر شده‌اند. پلیس گفته این تحقیقات طولانی‌مدت بوده و از جامعه یهودیان خواسته هوشیار بمانند.

با وجود همه این تحولات، آمریکا و اسرائیل هر دو از تشدید بیش‌تر جنگ سخن می‌گویند. هگست گفته توان آتش علیه ایران و تهران «به‌طور چشم‌گیری» افزایش خواهد یافت و در باسالار برد کوپر نیز تأکید کرده آمریکا مهمات کافی برای ادامه بمباران‌ها «برای مدتی نامحدود» در اختیار دارد. ترامپ در عین حال اعزاز نیروی زمینی به ایران را «اتلاف وقت» دانسته، اما گفته است می‌خواهد «همه چیز را پاک‌سازی کند» و ساختار رهبری ایران را از میان بردارد. در مقابل، مقام‌های ایرانی این جنگ را برای ایران «جنگی وجودی» توصیف کرده‌اند و گفته‌اند ناچارند از هر نقطه‌ای که منشأ حمله آمریکایی باشد، پاسخ بدهند.

تهران زیر بمباران شدید با آغاز «موج جدید» حملات اسرائیل

بر اساس اخبار و گزارش‌های منتشر شده در شبکه‌های اجتماعی، ساکنان پایتخت ایران بامداد جمعه ۱۵ اسفند شاهد یکی از شدیدترین بمباران‌ها در یک هفته گذشته بودند.

تصاویر منتشر شده در شبکه‌های اجتماعی نشان می‌دهد شدت این حملات به‌ویژه در نقاط مرکزی شهر تهران و در اطراف ساختمان‌های اصلی حکومت بیش‌تر بوده است. اهدافی در اطراف میدان پاستور، میدان حر و دانشکده افسری و دانشگاه جنگ طبق این گزارش‌ها شاهد انفجارهای متعدد بوده است.

علاوه بر مرکز شهر، گزارش‌ها حاکی از حملات به نقاط دیگری از تهران در شرق و غرب این شهر است. در این گزارش‌ها بسیاری از شاهدان به شنیده شدن صدای جنگنده و امکان دیدن آن‌ها در آسمان تهران اشاره کرده‌اند. همچنین برخی کاربران از لرزش خانه‌ها و در مواردی قطعی موردی برق در اطراف مناطق بمباران شده خبر داده‌اند. پیش‌تر رییس ستاد ارتش اسرائیل و چند مقام دولت آمریکا از جمله پیت هگست، وزیر دفاع این کشور، با اعلام آغاز دور تازه‌ای از حملات به ایران، از شدت گرفتن حملات طی روزهای آینده خبر داده بودند.

پدافند هوایی ناتو موشک ایرانی را سرنگون کرد

وزارت دفاع ترکیه روز چهارشنبه اعلام کرد که یک موشک بالستیک شلیک‌شده از ایران، هنگام حرکت به سمت حریم هوایی ترکیه، توسط سامانه‌های پدافند هوایی و موشکی ناتو در شرق مدیترانه رهگیری و منهدم شده است. براساس بیانیه این وزارتخانه که در شبکه‌های اجتماعی منتشر شد، این موشک از فراز عراق و سوریه عبور کرده بود. در این بیانیه به هدف احتمالی موشک اشاره‌ای نشده است. بقایای موشک رهگیری‌شده در استان هاتای در جنوب مرکزی ترکیه، در نزدیکی مرز سوریه سقوط کرده اما به کسی آسیب نرسانده است. ایران در واکنش به کارزار هوایی آمریکا و اسرائیل علیه تهران، طی روزهای اخیر موشک‌ها و پهپادهایی را به سوی برخی کشورهای همسایه که میزبان نیروها و تأسیسات نظامی ایالات متحده هستند، پرتاب کرده است. پایگاه هوایی اینجریلیک در جنوب ترکیه، محل استقرار بخش قابل توجهی از نیروهای نیروی هوایی آمریکا است، اما آنکارا تأکید کرده که اجازه نخواهد داد از حریم هوایی این کشور برای حمله به ایران استفاده شود. حمله احتمالی به ترکیه - کشوری عضو ناتو که ۴۸۰ کیلومتر مرز مشترک با ایران دارد - می‌تواند به منزله‌ی تشدید چشمگیر تنش‌ها تلقی شود و احتمال فعال شدن بند دفاع جمعی ناتو را در پی داشته باشد؛ اقدامی که ممکن است پای هر ۳۲ عضو این ائتلاف را به جنگ باز کند. «الیسون هارت»، سخنگوی ناتو، در بیانیه‌ای گفته است که این ائتلاف هدف قرار دادن ترکیه را محکوم می‌کند. او افزود: «ناتو قاطعانه در کنار همه متحدان خود از جمله ترکیه ایستاده است، در حالی که ایران به حملات بی‌هدف خود در سراسر منطقه ادامه می‌دهد. توان بازدارندگی و آمادگی دفاعی ما در همه حوزه‌ها، از جمله در زمینه دفاع هوایی و موشکی، همچنان قدرتمند باقی مانده است.» حمله‌ای علیه ترکیه می‌تواند روابط میان آنکارا و تهران را نیز دستخوش تغییر کند. دو کشور روابط دیرینه دیپلماتیک و تجاری دارند و ترکیه در هفته‌های گذشته نقش فعالی در تلاش‌های دیپلماتیک برای جلوگیری از گسترش جنگ ایفا کرده است. وزارت امور خارجه ترکیه اعلام کرد که «هاکان فیدان»، وزیر امور خارجه، در گفت‌وگویی تلفنی با همتای ایرانی خود درباره این رویداد، تأکید کرده است که باید از هر اقدامی که می‌تواند موجب گسترش درگیری شود، پرهیز کرد. وزارت دفاع ترکیه نیز گفته است با متحدان ناتویی خود مشورت خواهد کرد و از کشور در برابر هرگونه حمله محافظت می‌کند. در بیانیه این وزارتخانه آمده است: «تمام اقدامات لازم برای دفاع از سرزمین و حریم هوایی ترکیه با قاطعیت و بدون تردید انجام خواهد شد.»

ساختمان تخریب‌شده مدرسه در جلفای جمهوری آذربایجان / عکس آسوشیتدپرس

حمله پهپادی ایران به جمهوری خودمختار نخجوان

روز پنج‌شنبه ۵ مارس، حوالی ظهر، دو حمله پهپادی از خاک ایران علیه نخجوان آذربایجان انجام شد. یک پهپاد به ساختمان ترمینال فرودگاه بین‌المللی نخجوان و یک پهپاد دیگر در نزدیکی ساختمان مدرسه‌ای در روستای شکرآباد سقوط کرد.

دولت آذربایجان در بیانیه‌ای اعلام کرد: «وزارت دفاع جمهوری آذربایجان حملات نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران علیه زیرساخت‌های غیرنظامی در خاک کشورمان را، علیرغم عدم وجود هرگونه ضرورت نظامی، به شدت محکوم می‌کند. مسئولیت کامل این حادثه بر عهده جمهوری اسلامی ایران است. وزارت دفاع جمهوری آذربایجان در راستای حفاظت از تمامیت ارضی و حاکمیت کشور، تضمین امنیت افراد غیرنظامی و زیرساخت‌های غیرنظامی، اقدامات پاسخ لازم را آماده می‌کند و این حملات بی‌پاسخ نخواهند ماند.»

وزارت خارجه آذربایجان خواستار توضیح است

وزیر چیخون بایراماف، وزیر امور خارجه آذربایجان گفت حمله‌ها علیه خاک جمهوری آذربایجان نقض هنجارها و اصول حقوق بین‌الملل است و در راستای افزایش تنش در منطقه عمل می‌کند.

به گفته بایراماف، به طرف ایرانی اطلاع داده شد که باید ظرف مدت کوتاهی توضیحات لازم در مورد این حمله ارائه دهد و اقدامات فوری برای جلوگیری از تکرار چنین حوادثی در آینده انجام دهد.

ترکیه مرزهای خود را به روی ایران بست

ترکیه اعلام کرد که گذرگاه‌های مرزی خود با ایران را بسته است و همزمان از عبور یک موشک شلیک‌شده از ایران در حریم هوایی خود خبر داد. این موشک به گفته مقام‌های ترک احتمالاً پایگاهی نظامی در قبرس را هدف گرفته بود و در نهایت توسط سامانه‌های دفاعی ناتو در مدیترانه شرقی رهگیری شد. در پی این حادثه، آنکارا سفیر ایران را احضار کرد و خواستار جلوگیری از اقداماتی شد که می‌تواند به تشدید تنش‌ها در منطقه بینجامد. در عین حال، دولت ترکیه از پیامدهای انسانی و اقتصادی جنگ نیز نگران است. آنکارا بیم دارد که ادامه درگیری‌ها موج تازه‌ای از پناهنجویان ایرانی را به سوی مرزهای این کشور روانه کند. افزایش بهای انرژی و فشار بر بخش‌هایی چون تجارت و گردشگری نیز از دیگر نگرانی‌های دولت ترکیه در شرایطی است که اقتصاد این کشور با تورم بالا روبه‌رو است.

قطر امروز هدف حمله ۱۰ پهپاد ایرانی قرار گرفت

در حالی که جمهوری اسلامی به حملات هوایی خود علیه کشورهای خلیج فارس ادامه می‌دهد، وزارت دفاع قطر در بیانیه‌ای اعلام کرد که ایران روز جمعه این کشور را با ۱۰ پهپاد هدف قرار داده است.

در بیانیه وزارت دفاع قطر آمده است: «قطر از بامداد جمعه شاهد موجی از حملات جمهوری اسلامی ایران شامل ۱۰ پهپاد بود.» این بیانیه افزود که نیروهای نظامی قطر با موفقیت ۹ پهپاد را رهگیری کردند و یک پهپاد به منطقه‌ای خالی از سکنه برخورد کرد و هیچ تلفات انسانی در پی نداشت.

چند کشور اروپایی برای حفاظت از قبرس ناوهای جنگی اعزام می‌کنند

وزیر دفاع ایتالیا اعلام کرد که این کشور همراه با چند کشور اروپایی، از جمله فرانسه، اسپانیا و هلند، در روزهای آینده ناوهای نظامی به اطراف قبرس اعزام خواهد کرد؛ اقدامی که پس از حمله یک پهپاد ایرانی به پایگاه نظامی بریتانیا در این جزیره صورت می‌گیرد. گوئیدو کروسستو، وزیر دفاع ایتالیا، روز پنج‌شنبه در پارلمان این کشور گفت که رم به همراه چند متحد اروپایی برای تقویت امنیت قبرس ناوهای نظامی به منطقه اعزام می‌کند. وزارت دفاع اسپانیا نیز اعلام کرد که ناوچه «کریستوبال کولون» برای ماموریت‌های «حفاظت و دفاع هوایی» به قبرس اعزام خواهد شد. این ناوچه قرار است در کنار ناو هواپیمابر فرانسوی «شارل دوگل» و چند کشتی جنگی یونان فعالیت کند. به گفته مادرید، این نیروها علاوه بر ماموریت‌های دفاعی، در صورت نیاز به تخلیه شهروندان غیرنظامی نیز کمک خواهند کرد.

ناوشکن نیروی دریایی ایران غرق شد

مقام‌های سریلانکایی اعلام کردند که یک ناو نظامی ایران با ۱۸۰ خدمه، روز چهارشنبه در آب‌های اقیانوس هند و در نزدیکی سواحل جنوبی سریلانکا غرق شده است. حدود ۳۰ نفر از سرنشینان نجات یافته‌اند و عملیات جست‌وجو برای یافتن سایر خدمه همچنان ادامه دارد. هنوز علت دقیق غرق شدن این ناوشکن مشخص نیست، اما ناوگان نیروی دریایی ایران از زمان آغاز جنگ ایالات متحده و اسرائیل علیه ایران در آخر هفته گذشته، هدف حملات قرار گرفته است؛ حملاتی که زیرساخت‌های نظامی و امنیتی ایران را هدف قرار داده‌اند. به گفته «وی جیتا هرت» وزیر امور خارجه سریلانکا، ناوشکن «ایریس دنا» که به‌عنوان یکی از ناوهای اصلی ناوگان دریایی ایران شناخته می‌شود، در زمان وقوع حادثه خارج از آب‌های سرزمینی سریلانکا در حرکت بوده و ساعت ۵:۰۸ بامداد به وقت محلی، پیام اضطراری مخابره کرده است. در پی این پیام، سریلانکا چند ناو جنگی و یگان‌های نیروی هوایی خود را برای کمک به محل اعزام کرد. هرت افزود که نیروهای امداد ۳۲ ملوان به‌شدت مجروح را نجات داده و آنان را به بیمارستان «کاراپیتیا» در شهر ساحلی «گاله» در جنوب کشور منتقل کرده‌اند. یک سخنگوی نیروی دریایی سریلانکا گفت تلاش برای یافتن باقی خدمه ادامه دارد و نیروهای امدادی اجساد تعدادی از آنان را در محل غرق شدن ناو در آب مشاهده کرده‌اند.

«ما هنوز خود ناو را ندیده‌ایم، اما لکه‌های نفتی و قایق‌های نجات را مشاهده کرده‌ایم.» این را ناخدا «بودیکا سامپات»، سخنگوی نیروی دریایی سریلانکا، در یک کنفرانس خبری اعلام کرد.

به گفته وزیر خارجه سریلانکا، اگرچه حادثه در خارج از آب‌های سرزمینی کشور رخ داده، اما اقدام سریلانکا در چارچوب تعهدات این کشور به معاهده بین‌المللی جست‌وجو و نجات دریایی صورت گرفته است. او گفت: «ما از امضاکنندگان این معاهده هستیم و لذا بر اساس مسئولیت انسانی خود در عملیات نجات مداخله کردیم.»

ناوشکن «ایریس دنا» از شناورهای ارزشمند ناوگان نیروی دریایی ایران به‌شمار می‌رود و ماه گذشته در یک رزمایش بین‌المللی دریایی در هند شرکت کرده بود.

حمله به ناوچه دنا که در رزمایش هند شرکت کرده بود؛ اجساد ۸۴ ملوان ایرانی به سردخانه‌ای در بندر گاله سریلانکا منتقل شدند. ناوچه دنا که چند روز پیش از حمله آمریکا و اسرائیل به ایران، برای شرکت در یک رزمایش بین‌المللی به میزبانی نیروی دریایی هند، به این منطقه رفته بود، در آب‌های بین‌المللی نزدیک سریلانکا هدف از در یک زیردریایی آمریکایی قرار گرفت و غرق شد. پیت هگست، وزیر دفاع آمریکا روز چهارشنبه ۱۳ اسفند ماه به خبرنگاران گفت که «یک زیردریایی آمریکایی، یک ناوچه ایرانی را در آب‌های بین‌المللی غرق کرده است.»

به گفته مسئولان، این حادثه در فاصله ۱۹ مایل دریایی از بندر گاله سریلانکا رخ داده است و اعضای گارد ساحلی سریلانکا پیام‌هایی درباره شناور بودن تعدادی اجساد در منطقه دریافت کردند. پس از این گزارش‌ها بود که نیروی دریایی و هوایی سریلانکا به محل اعزام شدند و عملیات نجات را آغاز کردند. مقامات قضایی بندر گاله سریلانکا، روز پنج‌شنبه ۱۴ اسفند گفتند که اجساد ۸۴ نفر از سرنشینان این کشتی از آب گرفته شده و در پزشکی قانونی بیمارستانی در بندر گاله نگهداری می‌شوند.

همچنین به گفته مقامات سریلانکایی، ۳۲ نفر دیگر از سرنشینان این کشتی که مجروح شدند، در بیمارستان بندر گاله بستری شدند. یکی از مجروحان در بخش مراقبت‌های ویژه بستری است.

عباس عراقچی، وزیر خارجه جمهوری اسلامی ایران به غرق شدن ناوچه دنا واکنش نشان داده و گفته است: «آمریکا یک فاجعه دیگر این بار در دریا و در فاصله ۲ هزار مایل دور از سواحل ایران رقم زد.»

او در پیامش در شبکه ایکس گفت که «ناوچه دنا میهمان نیروی دریایی هند و حامل تقریباً ۱۳۰ خدمه، در آب‌های بین‌المللی و بدون هشدار هدف قرار گرفت.» عراقچی در این پیام هم‌چنین گفته است: «ایالات متحده از این سابقه‌ای که ایجاد کرد، به‌شدت پشیمان خواهد شد.» حدود دو هفته پیش از این جنگ در بهمن ماه امسال ناوچه دنا برای شرکت در رزمایش بین‌المللی «بررسی ناوگان جهانی ۲۰۲۶» به میزبانی هند شرکت کرده بود.

وبسایت نزدیک به سپاه اسامی جانشینان خامنه‌ای را منتشر کرد

در پی کشته شدن علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی در حملات هوایی اسرائیل و آمریکا و هم‌زمان با گمانه‌زنی‌ها درباره جانشین او، وبسایت صابری‌نویز که به جریان‌های نزدیک به سپاه پاسداران انقلاب اسلامی مربوط است، فهرستی از افرادی را به‌عنوان گزینه‌های در حال بررسی در مجلس خبرگان رهبری منتشر کرد.

به‌نوشته این وب‌سایت، نام شش نفر در این گزینه‌های احتمالی دیده می‌شود: علیرضا اعرافی، روحانی عضو شورای نگهبان که هم‌اکنون عضو شورای سه نفره رهبری موقت هم هست؛ سیدهاشم حسینی بوشهری، روحانی و فقیه حوزه علمیه قم، نائب رییس اول مجلس خبرگان رهبری؛ حسن خمینی، نوه روح‌الله خمینی بنیانگذار جمهوری اسلامی؛ حسن روحانی، رییس جمهور پیشین، مجتبی خامنه‌ای، فرزند علی خامنه‌ای و صادق آملی لاریجانی، رییس اسبق قوه قضائیه جمهوری اسلامی.

روز گذشته خبرهایی مبنی بر انتخاب مجتبی خامنه‌ای یا حسن روحانی به‌عنوان رهبر جدید جمهوری اسلامی منتشر شد اما صابرین‌نیوز اعلام کرد مجلس خبرگان رهبری هیچ بیانی‌ای در مورد انتخاب رهبری نداده است و خبرهای منتشرشده مبنی بر انتخاب مجتبی خامنه‌ای و حسن روحانی صرفاً گمانه زنی بعضی از افراد است.

در همین حال، سید احمد خاتمی، عضو مجلس خبرگان روز چهارشنبه اعلام کرد که گزینه‌ها مشخص شده و از اعضا نظرخواهی به‌عمل آمده است. او با اشاره به حساسیت شرایط، گفت روند انتخاب باید کاملاً بر اساس قانون انجام شود و در «زمانی مناسب» رهبر جدید معرفی خواهد شد. او هم‌چنین مدعی شد که مخالفان جمهوری اسلامی پس از هدف قرار دادن رهبری، مجلس خبرگان را نشانه گرفته‌اند و از این رو باید با تدبیر عمل کرد.

وزیر دفاع اسرائیل: جانشین خامنه‌ای «هدف قطعی حذف» خواهد بود

یسرائیل کاتس، وزیر دفاع اسرائیل، اعلام کرد هر رهبری که از سوی حکومت ایران برای جایگزینی آیت‌الله خامنه‌ای منصوب شود، «هدف قطعی حذف» خواهد بود.

به گزارش «تایمز اسرائیل»، کاتس ابراز داشت: «هر رهبری که از سوی رژیم تروریستی ایران منصوب شود تا به هدایت طرح نابودی اسرائیل، تهدید ایالات متحده و جهان آزاد و کشورهای منطقه و سرکوب مردم ایران ادامه دهد، هدفی قطعی برای حذف خواهد بود.»

وی افزود: «فرقی نمی‌کند نام او چه باشد یا در کجا پنهان شود.»

وزیر دفاع اسرائیل هم‌چنین تصریح کرد: «ما همراه با شرکای آمریکایی خود با تمام قدرت به اقدام ادامه خواهیم داد تا توانمندی‌های این رژیم را برچینیم و شرایط را برای سرنگونی و جایگزینی آن توسط مردم ایران فراهم کنیم.»

جمهوری اسلامی ایران به کشورهای اروپایی درباره ورود به جنگ هشدار داد

ایران به کشورهای اروپایی هشدار داد که به جنگی که اسرائیل و ایالات متحده علیه تهران به راه انداخته‌اند، نپیوندند.

این هشدار پس از آن مطرح شد که آلمان، بریتانیا و فرانسه اعلام کردند ممکن است متوسل به «اقدام دفاعی متناسب» برای نابودی توانمندی‌های پرتاب موشک ایران شوند.

اسماعیل بقایی، سخنگوی وزارت خارجه ایران در یک نشست خبری و در پاسخ به پرسشی درباره این بیانیه گفت: «هرگونه اقدام علیه ایران، همدستی با متجاوزان محسوب می‌شود و به‌عنوان اقدامی جنگی علیه ایران در نظر گرفته خواهد شد.»

این اظهارات پس از آن بیان شد که آلمان، بریتانیا و فرانسه اعلام کردند ممکن است «اقدامی دفاعی» برای نابودی قابلیت‌های پرتاب موشک‌های ایران انجام دهند. رهبران برلین، پاریس و لندن یک‌شنبه در بیانیه‌ای مشترک، آمادگی خود را برای اتخاذ «اقدامات دفاعی متناسب» با هدف «نابودی منبع توانایی ایران در پرتاب موشک و پهپاد» اعلام کردند.

در بیانیه این سه کشور آمده است: «ما اقداماتی برای دفاع از منافع خود و منافع متحدانمان در منطقه؛ به ویژه از طریق جلوگیری از پرتاب موشک‌ها و پهپادها از سوی ایران انجام خواهیم داد.»

این بیانیه هم‌چنین تاکید کرد که حملات انجام شده «متحدان نزدیک ما را هدف قرار داده و نیروهای مسلح و غیرنظامیان ما را در سراسر منطقه تهدید می‌کند.» بر اساس این بیانیه، برلین، پاریس و لندن درباره این اقدامات دفاعی با ایالات متحده و متحدان منطقه ای رایزنی خواهند کرد.

حملات جمهوری اسلامی به کشورهای منطقه‌ای

جمهوری اسلامی با آغاز حملات خود به کشورهای خلیج فارس اهداف مختلفی در کشورهای منطقه حمله کرده است. در گام نخست این تهاجم با هدف فلج کردن زیرساخت‌های شهری و اقتصادی صورت گرفت، کشور امارات متحده عربی با سنگین‌ترین حجم حملات روبه‌رو شده است. ایران به سوی این کشورها روز ۱۲ اسفند ۸۱۲ پهپاد و نزدیک به ۲۰۰ موشک شلیک کرده است که برخی از آن‌ها به مراکزی هم‌چون فرودگاه‌های بین‌المللی دبی و ابوظبی، بنادر تجاری جبل‌علی و حتی مناطق مسکونی و هتل‌های لوکسی مانند «تخل جمیرا» برخورد کرده و منجر به ۳ کشته و ۵۸ زخمی در میان غیرنظامیان شده است. این حملات عملاً منجر به تعطیلی موقت بورس، لغو گسترده پروازها و ایجاد حریق‌های وسیع در زیرساخت‌های توریستی و تجاری شده است. هم‌زمان به عمان و اردن نیز، حملات دیگری به بنادر «دقم» و «سلاله» گزارش است.

در گام دوم، تمرکز حملات بر مراکز نظامی و لجستیک بود، پایگاه‌های آمریکا در کویت، بحرین و قطر هدف موج‌های پیاپی موشکی قرار گرفتند. در کویت، اصابت به پایگاه «کمپ آریفجان» منجر به کشته شدن ۶ سرباز آمریکایی و وارد آمدن خسارات سنگین به تاسیسات شد. در بحرین، مقر ناوگان پنجم دریایی هدف اصابت مستقیم قرار گرفت و در قطر، پایگاه «العدید» و رادارهای دفاعی آن با ده‌ها موشک و پهپاد به چالش کشیده شدند. در لایه سوم، راهبرد جمهوری اسلامی بر «خفگی اقتصادی» و انسداد شریان‌های انرژی متمرکز شد. با اعلام بستن تنگه هرمز و تهدید به هدف قرار دادن هر شناور عبوری، صادرات نفت منطقه با اختلال مواجه شد.

به جز حملات به کشورهای خلیج فارس، عراق هم در این مدت یکی از کانون‌های تصفیه‌حساب‌های بین ایران و آمریکا بوده است؛ کشوری که یکی از حیاتی‌ترین حلقه‌های «محور مقاومت» از نظر ایران است، به صحنه نبرد مستقیم میان نیروهای هم‌سو با تهران و ارتش آمریکا بدل شده و جمهوری اسلامی در این مدت بارها به استان اربیل عراق حمله کرده است. همچنین گروه‌های مقاومت عراقی در واکنش به ترور «آیت‌الله سیدعلی خامنه‌ای»، رهبر سابق جمهوری اسلامی، حملات موشکی خود را علیه پایگاه‌های آمریکایی تشدید کرده‌اند. واشینگتن نیز با حملات هوایی به مقرهای حشدالشعبی در «دیاله» و «جرف‌الصخر»، نیروهای منطقه‌ای وابسته به جمهوری اسلامی را تضعیف کرده است. این حملات، دولت عراق را در موقعیت «گرفتار در میان دو آتش» قرار داده؛ چرا که از یک سو فشار اجتماعی برای اخراج فوری نیروهای آمریکایی به اوج رسیده و از سوی دیگر، محدود شدن حرکت در تنگه هرمز، شاهرگ اقتصادی این کشور را که بیش از ۹۰ درصد به درآمد نفتی وابسته است، با خطر ورشکستگی روبرو کرده است.

واکنش کشورهای منطقه به حملات جمهوری اسلامی ایران

پس از حملات ایران، واکنش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی با سرعتی بی‌سابقه به سمت تقابل دیپلماتیک متمایل شده است. در تاریخ ۱۰ اسفند، شورای همکاری خلیج فارس (GCC) در یک بیانیه مشترک، اقدامات جمهوری اسلامی را «تجاوز آشکار به حاکمیت ملی» این کشورها خواند و از آمادگی برای پاسخ خبر داد. قطر و بحرین رسماً شکایات خود را به سازمان ملل ارایه کردند. در همان روز، دولت امارات در واکنشی قاطع، اقدام به بستن سفارت خود در تهران و خروج تمامی دیپلمات‌ها کرد.

عربستان در ابتدای جنگ از توانایی خود برای محافظت از کشورهای منطقه حرف زده بود و تاکید کرده است که کشورهای خلیج فارس باید سیاست خارجی واحدی را دنبال کنند. بزرگ‌ترین نگرانی ریاض این است که هرگونه دخالت نظامی کشورهای منطقه علیه ایران، باعث شود حوثی‌های یمن توافقات قبلی را زیر پا گذاشته و حملات خود را علیه عربستان از سر بگیرند.

بزرگ‌ترین ترس کشورهای عربی این است که مدل اقتصادی آن‌ها که بر پایه تجارت، بنادر، جریان سرمایه و انرژی بنا شده، در اثر ناامنی نابود شود. هزینه دفاع هوایی گران قیمت در برابر پهپادهای ارزان قیمت ایرانی، از نظر اقتصادی در بلندمدت برای این کشورها کمرشکن خواهد بود. بر همین اساس است که عربستان سعودی در تلاش است تا با استفاده از کانال‌های دیپلماتیک و حفظ موضعی «بی‌طرفانه»، از تبدیل شدن به هدف اصلی حملات ایران جلوگیری کند و مانع فروپاشی امنیت شکننده منطقه شود.

برخی از تحلیلگران منطقه معتقدند واکنش تند کشورها می‌تواند تهدیدهای جدی‌ای از طرف ایران علیه آن‌ها ایجاد کند، «جیانگ زون‌کین»، تاریخ‌دان و تحلیل‌گر سیاسی ضمن آن که معتقد است آمریکا در این جنگ بازنده خواهد بود، می‌گوید: «اگر ایران به حملات خود ادامه دهد، کشورهای خلیج فارس ممکن است ظرف دو هفته با کمبود غذا و آب مواجه شوند.» این موضوعی است که بارها پیش از جنگ نیز در سناریوهای کشورهای منطقه نیز جای گرفته بود چرا که کشورهای خلیج بخش قابل توجهی از غذای مورد نیاز خود را از طریق این آبراه تامین می‌کنند.

اما واکنش‌های این کشورها اگرچه سوبه‌هایی از تهدید را در بر داشته اما عمدتاً تا این لحظه با محافظه کاری همراه بوده است. چرا که تصمیم به پاسخ متقابل نظامی، وضعیت آن‌ها را از «کشور میزبان» پایگاه‌های آمریکا به «طرف مستقیم جنگ» تغییر می‌دهد و اینگونه به هدف اصلی و مشروع توان نظامی ایران تبدیل می‌کند. همچنین آن‌ها از تغییر نظم سیاسی در ایران نگران هستند. از نظرشان فروپاشی یک کشور ۹۰ میلیونی، منطقه را با موج عظیمی از پناهجویان، تروریسم، و گروه‌های شبه‌نظامی غیرقابل کنترل روبرو کند.

مهم‌ترین تهدید جمهوری اسلامی پیش از آغاز جنگ برای ایجاد بازدارندگی، تهدید به منطقه‌ای کردن جنگ بود. این موضوع را خامنه‌ای در ۱۲ بهمن ماه با صراحت مطرح گفته بود: «اگر آمریکایی‌ها جنگی راه بیندازند، این‌بار جنگ منطقه‌ای خواهد بود.» در توضیح این سیاست، رسانه‌های وابسته به حکومت نوشتند هدف پیچیده‌سازی کنترل جنگ برای دشمن از طریق افزایش هزینه‌های اقتصادی-نظامی و بازداشتن متحدان منطقه‌ای از همکاری با آمریکا است.

هشدار عربستان به کارزار اطلاعات نادرست رسانه‌ای برای کشاندن کشورهای خلیج فارس به جنگ با ایران

تلویزیون دولتی عربستان سعودی اعلام کرد که اطلاعات نادرست در رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی تلاش می‌کند کشورهای منطقه خلیج فارس را به جنگ با ایران وادارد.

این تلویزیون اعلام کرد ویدئوهای ساختگی و کلیپ‌های ساخته شده با هوش مصنوعی در مورد ویرانی‌های ناشی از حملات ایران در منطقه عراق می‌کند و باعث ایجاد وحشت و هراس می‌شود.

شبکه خبری دولتی الاخباریه عربستان سعودی روز ۴ مارس گفت پوشش خبری گمراه‌کننده، ویدئوهای ساختگی و محتوای تولیدشده با هوش مصنوعی تلاش برای نشان دادن مشارکت کشورهای حاشیه خلیج فارس در جنگ دارد.

این تلویزیون در گزارشی اعلام کرد که گزارش‌های بلومبرگ و واشنگتن پست به طور نادرست کشورهای حاشیه خلیج فارس را به عنوان نیروهای نظامی حامی جنگ علیه ایران نشان می‌دهد.

مقامات عربستان سعودی گزارش واشنگتن پست مبنی بر همکاری و مذاکره ریاض با ترامپ برای حمله به ایران را رد کرده است. امارات متحده عربی و قطر هم گزارش بلومبرگ که مدعی کمبود موشک‌های رهگیر آن‌هاست را رد کرده‌اند.

الاخباریه، هم‌چنین می‌گوید ویدئوهای ساختگی که در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده است آسیب حملات ایران را به کشورهای منطقه خلیج فارس به طور عراق آمیزی نشان می‌دهند و باعث ایجاد ترس و وحشت می‌شوند.

یکی از مهمانان شبکه تلویزیونی می‌گوید این جنگ در عرصه‌ای که می‌توان آن را «نبرد تصویرها، استوری‌ها و حقانیت‌ها» نامید در کنار رویارویی نظامی جریان دارد.

ایران به چندین کشور در منطقه خلیج فارس حمله هوایی کرده است. ریاض می‌گوید یکی از حمله‌های موشکی ایران به سفارت آمریکا در عربستان و دیگری به پایلایشگاه راس تنوره در ساحل شرقی این کشور در چند روز گذشته بوده است.

مقامات سعودی این حملات «بزدلانه» را محکوم می‌کنند و می‌گویند «حق پاسخگویی در برابر تجاوز برای آن‌ها محفوظ است.»

سالن ۱۲ هزار نفری ورزشگاه آزادی هدف حمله قرار گرفت و تخریب شد

ساعتی پس از آن که گزارش‌هایی از حملات به نقطه‌ای در غرب تهران در نزدیک ورزشگاه آزادی منتشر شد، خبرگزاری‌های ایران تصاویری از تخریب سالن ۱۲ هزار نفری مجموعه ورزشی آزادی منتشر کردند.

این خبرگزاری‌ها نوشتند «در حمله موشکی صبح امروز آمریکا و اسرائیل به سالن ۱۲ هزار نفری ورزشگاه آزادی تهران، کلیه بخش‌های سالن و ساختمان‌های اطراف آن تخریب شد.»

سالن ۱۲ هزار نفری آزادی بزرگ‌ترین سالن ورزشی سرپوشیده ایران است که پیش از انقلاب ۵۷ هم‌زمان با بازی‌های آسیایی ۱۹۷۴ به بهره‌برداری رسید. بخش عمده‌ای از مسابقات فوتسال، والیبال، کشتی، بسکتبال، پاتیناژ، پرش با اسب در این سالن برگزار می‌شد.

این سالن ورزشی در برخی مناسبات مذهبی و سیاسی نیز به‌عنوان محل برگزاری مراسم عمومی استفاده می‌شد.

حساب رسمی اسرائیل به فارسی در شبکه ایکس پس از این حمله ادعا کرد این سالن «محل تجمع و استراحت نیروهای سرکوبگر رژیم» بوده است، اما سندی در این باره ارائه نداد.

سپاه پاسداران مسئولیت حمله به یک نفتکش در خلیج فارس را بر عهده گرفت

روابط عمومی کل سپاه پاسداران در اطلاعیه‌ای از شلیک موشک به یک نفتکش در شمال خلیج فارس خبر داد.

سپاه، در بیانیه روز پنج‌شنبه ۱۴ اسفند، این نفتکش را «آمریکایی» خوانده و اعلام کرده بامداد امروز نیروی دریایی سپاه آن را هدف قرار داده است.

خبرگزاری ایرنا به نقل از روابط عمومی سپاه نوشته که این نفتکش «هم‌اکنون در حال سوختن است.»

تا لحظه انتشار این خبر گزارشی از این زمینه از سوی آمریکا منتشر نشده است، اما پیش‌تر آژانس امنیت دریایی بریتانیا خبر داده بود یک نفتکش در آب‌های نزدیک کویت، بامداد پنج‌شنبه شاهد «انفجاری بزرگ» بوده است.

این موسسه بریتانیایی با انتشار مطلبی در شبکه ایکس، از نشت نفت به دریا بر اثر این حادثه خبر داد و محل آن را در نزدیکی منطقه «مبارک‌الکبیر» کویت اعلام کرد.

سپاه هشدار داده است که شناورهای نظامی و تجاری و... متعلق به آمریکا و اسرائیل و کشورهای اروپایی و «حامیان آن‌ها اجازه تردد نخواهند داشت» و «در صورت رصد... مطمئناً مورد اصابت قرار خواهند گرفت.»

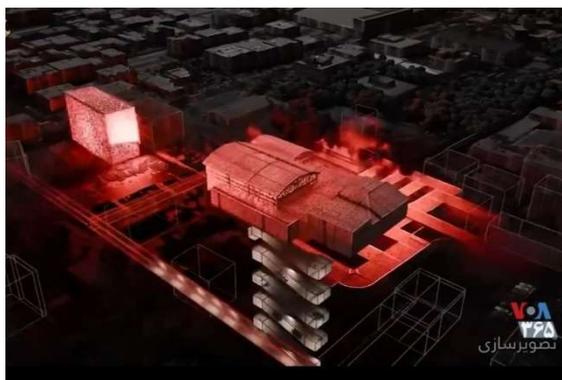
خبرگزاری ایلنا نیز به نقل از امیر حیدری جانشین فرمانده قرارگاه مرکزی خاتم‌الانبیا نوشته که جمهوری اسلامی تنگه هرمز را «نبسته»، اما آن را «در کنترل» دارد و برای تردهای اجباری، «پروتکل‌هایی» وضع کرده است.

پیش از این شماری از خبرگزاری‌ها و رسانه‌های بین‌المللی به نقل از منابع تجاری نوشته بودند که پس از «هشدار» تهران به کشتی‌ها درباره عبور از تنگه هرمز، «بیش‌تر مالکان نفتکش‌ها و شرکت‌های بزرگ نفتی، ارسال نفت خام، سوخت و گاز طبیعی مایع از طریق تنگه هرمز را متوقف کرده‌اند.»

دونالد ترامپ رییس‌جمهور ایالات متحده سه‌شنبه ۱۲ اسفند گفته بود در صورت نیاز، نیروی دریایی آمریکا در بحبوحه جنگ با ایران، نفتکش‌ها را از تنگه هرمز اسکورت خواهد کرد و دستور داده که برای شرکت‌های کشتیرانی بیمه فراهم شود. دونالد ترامپ در شبکه اجتماعی خود، تروث سوشال، نوشته بود: «اگر لازم باشد، نیروی دریایی ایالات متحده هرچه سریع‌تر اسکورت نفتکش‌ها را از تنگه هرمز آغاز خواهد کرد. در هر صورت، ایالات متحده جریان آزاد انرژی به جهان را تضمین خواهد کرد»

دسترسی به اینترنت در ایران به حدود یک درصد سطح عادی کاهش یافته است

سازمان ناظر بر امنیت سایبری «نت‌بلاکس» اعلام کرد که با گذشت پنج روز از قطع گسترده ارتباطات در پی جنگ ایران با اسرائیل و ایالات متحده آمریکا، دسترسی به اینترنت در ایران هم‌چنان در حدود یک درصد سطح معمول باقی مانده است. به گفته این نهاد، هم‌زمان با تداوم این اختلال که اکنون از ۱۲۰ ساعت فراتر رفته، اپراتورهای مخابراتی کاربران را از تلاش برای اتصال به اینترنت جهانی برحذر داشته و آنان را به پیگرد قانونی تهدید کرده‌اند.

حمله سنگین به پناهگاه زیرزمینی خامنه‌ای

اطلاعاتی که صدای آمریکا پخش کرده است، تصویری تازه از ابعاد حملات گسترده ارتش اسرائیل به مجموعه موسوم به «بیت رهبری» در تهران و هم‌چنین انهدام پناهگاه زیرزمینی علی خامنه‌ای ارائه می‌دهد؛ پناهگاهی که بنا بر این اطلاعات، برای فرماندهی جنگ در شرایط اضطراری طراحی شده بود و در زیر خیابان‌های اطراف این مجموعه گسترش یافته بود. بر اساس این اطلاعات، ارتش اسرائیل در جریان عملیات «غرش شیران»، چندین بار مجموعه رهبری جمهوری اسلامی را هدف قرار داده است؛ مجموعه‌ای که دربرگیرنده زیرساخت‌های نظامی و امنیتی مهم و محل حضور عالی‌ترین مقام‌های امنیتی جمهوری اسلامی بوده است. پناهگاهی در زیر خیابان‌های تهران اطلاعاتی که به صدای آمریکا رسیده نشان می‌دهد پناهگاه زیرزمینی علی خامنه‌ای برای استفاده او در زمان جنگ یا شرایط اضطراری طراحی شده بود تا بتواند از آنجا عملیات و فرماندهی جنگ را هدایت کند. این پناهگاه در زیر شبکه‌ای از خیابان‌های طولانی و در عمق مناطق دارای جمعیت غیرنظامی گسترش یافته بود و دارای ورودی‌های متعدد بود. به گفته منابع آگاه، مقام‌های جمهوری اسلامی این مجموعه زیرزمینی را به‌عنوان تأسیساتی «غیرقابل نفوذ» در نظر می‌گرفتند. با این حال، حتی پس از کشته شدن خامنه‌ای نیز این پناهگاه همچنان به عنوان یکی از زیرساخت‌های مهم مورد استفاده مقام‌های ارشد جمهوری اسلامی باقی مانده بود.

حمله‌ای با ده‌ها جنگنده

بر اساس اطلاعاتی که به صدای آمریکا رسیده، برای هدف قرار دادن این پناهگاه زیرزمینی عملیات گسترده‌ای انجام شده است. در این حمله، حدود ۵۰ فروند جنگنده نیروی هوایی اسرائیل مشارکت داشتند و بیش از ۱۰۰ مهمات مختلف برای هدف قرار دادن این مجموعه به کار گرفته شد.

سال‌ها کار اطلاعاتی برای یک هدف

به گفته منابعی که خواستند ناشناس بمانند، شناسایی دقیق این پناهگاه و نقشه‌برداری از آن نتیجه سال‌ها کار اطلاعاتی بوده است. این عملیات اطلاعاتی توسط چندین واحد مهم در ساختار اطلاعات نظامی اسرائیل انجام شده است، از جمله:

- تیپ پژوهش

• یگان ۸۲۰۰

• یگان ۹۹۰۰ در معاونت اطلاعات نظامی ارتش اسرائیل (امان)

بر اساس این اطلاعات، همکاری این واحدها باعث شد که ساختار زیرزمینی این مجموعه به طور دقیق نقشه برداری شود و شرایط برای اجرای حمله‌ای «دقیق و مؤثر» فراهم شود.

مجموعه‌ای که به قلب امنیتی حکومت تبدیل شده بود

مجموعه موسوم به «بیت رهبری» در تهران سال‌ها به عنوان یکی از حساس‌ترین مراکز امنیتی جمهوری اسلامی شناخته می‌شد؛ مکانی که علاوه بر دفتر رهبر جمهوری اسلامی، محل حضور شماری از مهم‌ترین نهادهای امنیتی و نظامی حکومت نیز بوده است. اطلاعاتی که به صدای آمریکا رسیده نشان می‌دهد این مجموعه به دلیل همین اهمیت راهبردی، به یکی از اصلی‌ترین اهداف حملات اسرائیل در جریان عملیات «غرش شیران» تبدیل شده است.

ضربه اول؛ کشته شدن خامنه‌ای در داخل مجموعه

در نخستین موج حملات، ارتش اسرائیل، علی خامنه‌ای رهبر جمهوری اسلامی را که در داخل این مجموعه حضور داشت، هدف قرار داد، که منجر به حذف او شد.

در همان عملیات، حمله دیگری نیز به ساختمانی دیگر در همین مجموعه انجام شد و به گفته منابع صدای آمریکا، حدود هشت نفر از مقام‌های ارشد جمهوری اسلامی که در آن محل حضور داشتند، در این حمله کشته شدند.

موج تازه حملات به نهادهای امنیتی و حاکمیتی

بر اساس این اطلاعات، حملات اسرائیل در روزهای بعد نیز ادامه یافت و در میانه هفته جاری، نیروی هوایی اسرائیل بار دیگر بخش‌هایی از این مجموعه را هدف قرار داد.

در این حملات، چندین زیرساخت مهم حاکمیتی و نظامی مورد اصابت قرار گرفتند، از جمله:

- ساختمان شورای عالی امنیت ملی
  - مجموعه محل تجمع مجمع عالی رژیم
  - ساختمان مجلس خبرگان در تهران
  - دانشگاه اصلی نظامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- این مراکز از جمله مهم‌ترین نهادهای تصمیم‌گیری امنیتی و نظامی جمهوری اسلامی به‌شمار می‌روند.

سنای آمریکا پیشنهاد محدود کردن اختیارات جنگی ترامپ در ایران را رد کرد

استفن نوکام / اکسیوس

سنای آمریکا روز چهارشنبه تلاش برای پیشبرد طرحی را رد کرد که هدف آن محدود کردن اختیار رییس‌جمهور دونالد ترامپ برای انجام اقدامات نظامی بیش‌تر علیه ایران بود؛ اقدامی که با وجود حمایت گسترده دموکرات‌ها، ناکام ماند.

اهمیت موضوع: کنگره آمریکا بار دیگر تلاش‌ها برای مهار مداخلات نظامی ترامپ در خاورمیانه و آمریکای جنوبی را رد کرده است.

در این رأی‌گیری، رند پل سناتور جمهوری خواه از ایالت کنتاکی تنها عضوی از حزب جمهوری خواه بود که همراه با دموکرات‌ها به پیش‌برد «قطع‌نامه اختیارات جنگی» رأی مثبت داد، اما این طرح با نسبت آرای ۴۷ به ۵۳ شکست خورد. جان فترمن، سناتور دموکرات از ایالت پنسیلوانیا، تنها دموکراتی بود که با این طرح مخالفت کرد.

این رأی‌گیری پس از چند روز نشست‌های محرمانه در کنگره با حضور مقام‌های ارشد دولت ترامپ انجام شد؛ نشست‌هایی که پرسش‌هایی را در میان هر دو حزب درباره مدت‌زمان ادامه عملیات نظامی آمریکا در ایران برانگیخت.

تصویر کلی: رهبران جمهوری خواه به‌طور کامل از اقدامات نظامی ترامپ علیه ایران حمایت کرده‌اند و می‌گویند تهدید فوری علیه امنیت ملی آمریکا توجیهی برای این حمله پیش‌دستانه بوده است.

با این حال، دموکرات‌ها امیدوار بودند شماری از جمهوری خواهان میانه‌رو با آن‌ها همراه شوند تا طرح را به تصویب رسانده و پیامی نمادین در مخالفت با کاخ سفید ارسال کنند.

دموکرات‌ها استدلال کردند که ترامپ نمی‌تواند به‌صورت یک‌جانبه جنگی علیه ایران آغاز کند و از کنگره خواستند تا از اختیارات قانون اساسی خود در زمینه تصمیمات نظامی دفاع کند.

اما جمهوری خواهان میانه‌رو از جمله تاد یانگ از ایالت ایندیانا، سوزان کالینز از ایالت مین و لیزا مورکاسکی از آلاسکا، در نهایت با حزب خود هم‌صدا شدند و به این طرح رای منفی دادند.

گام بعدی: دموکرات‌ها اکنون به دنبال راهکارهای دیگری هستند تا جمهوری خواهان را وادار کنند موضع خود درباره حمایت از جنگ در ایران را علنا اعلام کنند. یکی از گزینه‌های مطرح، فشار برای برگزاری رأی‌گیری رسمی درباره «مجوز استفاده از نیروی نظامی» در سنا است؛ اقدامی که چندین دموکرات در گفت‌وگو با اکسیوس در هفته جاری آن را «گام ضروری بعدی» توصیف کرده‌اند.

هزینه جنگ ایران برای ایالات متحده آمریکا

اولین تحلیل‌ها نه تنها نشان می‌دهند که جنگ ایران برای ایالات متحده پرهزینه است بلکه، هم اکنون فقط خسارت‌های تایید شده بالغ بر قریب دو میلیارد دلار می‌باشد.

ابعاد مخارج

طبق محاسبات بنگاه خبری ترکیه آنادولو ارتش ایالات متحده آمریکا در ۲۴ ساعت اول عملیات نظامی در خاور میانه تقریباً ۷۷۹ میلیون دلار هزینه کرد، که مطابق با ۰،۱ درصد کل بودجه نظامی ایالات متحده برای سال ۲۰۲۶ است. بنابر گزارش آنادولو که روزنامه‌نگاران آن داده‌های رسمی قابل دسترس از جمله تصاویر ماهواره‌ای را تجزیه و تحلیل کرده‌اند ایالات متحده آمریکا از آغاز عملیات نظامی علیه ایران تجهیزات نظامی به ارزش ۲ میلیارد دلار از دست داده است.

تفکیک هزینه‌های نظامی

بنابر گزارش آنادولو، پرتاب موشک‌های توماهاک در ۲۴ ساعت اول جنگ بزرگ‌ترین سهم از هزینه بود. این اقدام برای ارتش آمریکا ۳۴۰،۴ میلیون دلار هزینه کرد.

دومین مورد هزینه مربوط به شرکت جنگنده‌های شکاری بود که ۲۷۱،۳ میلیون دلار هزینه کرد.

سومین مورد از هزینه سنگین در اثر به کار گرفتن سامانه پرتابگر چند راکتی هامارس و هم‌چنین شناسایی و تدارکات حاصل شد. ارتش آمریکا برای این کار ۱۲۲،۲ میلیون دلار هزینه کرد.

برای حمله به اهداف توسط بمب‌افکن‌های استراتژیک **B-52** واشینگتن طبق تحقیقات آنادولو ۳۰،۲ میلیون دلار صرف کرد. خسارات ایالات متحده

آنادولو نوشت ایران روی هم رفته خساراتی به حجم حداقل ۱،۹۰۲ میلیارد دلار به ایالات متحده آمریکا وارد کرده است.

گران قیمت‌ترین خسارت ضربه به سامانه راداری هشدار زودهنگام **AN/FPS-132** در یک پایگاه در قطر به ارزش ۱،۱ میلیارد دلار آمریکا بود. علاوه بر این ایالات متحده در کویت سه جنگنده **F-15E** در اثر ضربه خودی پدافند هوایی کویت از دست داد. هزینه جایگزینی این جنگنده‌ها ۲۸۲ میلیون دلار می‌باشد.

علاوه برای ارتش ایران سامانه پدافند موشکی **(Terminal High Altitude Area Defense)THAAD** را در امارات متحده عرب مورد حمله قرار داد و به ارزش ۵۰۰ میلیون دلار به اجزاء راداری سیستم آن لطمه وارد کرد.

خطرات مالی برای ایالات متحده آمریکا

اگر جنگ ادامه پیدا کند، آمریکا با پیامدهای افزایش قیمت نفت و رشد جو ضدجنگ در داخل روبه‌رو خواهد شد که «هزینه مناقشه برای واشینگتن و هم‌پیمانانش را غیرقابل پرداخت خواهد کرد.»

روزنامه فاینانشل تایمز به نقل از آجای راجادیاکشا، رییس تحقیقات جهانی در مؤسسه مالی بارکلیز نوشت یک درگیری نظامی دراز مدت با ایران می‌تواند رشد اقتصادی آمریکا را متوقف کند. او گفته که با هر ۱۰ دلار افزایش قیمت نفت خام برنت، رشد اقتصادی ایالات متحده در دوازده ماه آینده می‌تواند بین ۰،۱ تا ۰،۲ درصد کاهش یابد.

به گفته ال-مونیتور که به منابع دولتی اسرائیل استناد می‌کند، دولت اسرائیل نگران است که ایالات متحده به دلیل افزایش شدید قیمت انرژی در نتیجه تشدید تنش در خاورمیانه، اقدامات نظامی خود علیه ایران را متوقف سازد.

یک دیپلمات اسرائیلی گفت که رییس جمهور آمریکا خود را روی بازار بورس متمرکز کرده و به‌ویژه اکنون که با فقدان حمایت انظار عمومی در رابطه با جنگ ایران رو به رو است، نه نیازی به دلار ضعیف و نه مواد خام گران‌قیمت دارد.

استیسی پتی‌جان، مدیر برنامه مطالعات دفاعی در اندیشکده مرکز امنیت جدید آمریکا (**CNAS**)، به فاینانشال تایمز گفت اگر «ایران قادر باشد چندین حمله موشکی و پهپادی در مقیاس بزرگ انجام دهد»، ایالات متحده می‌تواند به‌راحتی «ذخیره یک‌ساله» مهمات دفاعی حیاتی خود را مصرف کند.»

صندوق بین‌المللی پول: جنگ در خاورمیانه اقتصاد جهانی را به چالش می‌کشد

اگرچه از آغاز حمله آمریکا و اسرائیل به ایران هنوز یک هفته هم نگذشته، اما محافل اقتصادی و مالی نگران پیامدهای این جنگ هستند. همه نگاه‌ها به ویژه متوجه تنش و ناامنی در خلیج فارس و تنگه هرمز است که عواقبش از محدوده بازار انرژی فراتر خواهد رفت. روز پنج‌شنبه ۱۴ اسفند، خانم کریستالینا جورجیوا، مدیرکل صندوق بین‌المللی پول گفت: جنگ خاورمیانه بار دیگر اقتصاد جهانی را «در معرض آزمون» قرار داده است.

او در کنفرانسی در بانکوک تحت عنوان «آسیا در سال ۲۰۵۰» گفت: «ما در جهانی زندگی می‌کنیم که شوک‌های غیرمنتظره بیشتر شده‌اند و ما مدتی است مدام به کشورهای عضو صندوق هشدار می‌دهیم که عدم قطعیت اکنون به قاعده تبدیل شده است.» به گفته جورجیوا اگر جنگ در ایران و منطقه ادامه پیدا کند حتما بر قیمت‌های جهانی انرژی، رشد اقتصادی، تورم و البته بر رفتارهای احساسی در بازارها، تاثیر خواهد داشت.»

او تاکید کرد که «هرچه این فاجعه زودتر پایان یابد، برای کل جهان بهتر خواهد بود.»

تنگه هرمز و اقتصاد جهانی

اکثر کارشناسان انرژی معتقدند که بسته شدن تنگه هرمز در حد یک تا دو هفته، نسبتا به آسانی از سوی عوامل بازار تحمل خواهد شد. اما بسته شدن کامل یا تقریبا کامل این گذرگاه به مدت یک ماه یا بیشتر، می‌تواند قیمت نفت خام را حتی به اعداد سه‌رقمی برساند و بهای گاز در اروپا را به سطح بحران سال ۲۰۲۲ (شروع جنگ اوکراین) نزدیک کند.

اما مشکل فقط نفت و گاز نیست. سیریل کوتانسه، پژوهشگر فرانسوی در زمینه حمل و نقل دریایی می‌گوید: «در کشورهای ما، حساسیت زیادی بر مسئله نفت و گاز و افزایش قیمت سوخت در پمپ‌بنزین‌ها وجود دارد، اما کشورهای منطقه خلیج فارس یک نگرانی اساسی دارند: تامین مواد غذایی. زیرا این کشورها - برای مثال عربستان سعودی - در این زمینه خودکفا نیستند.»

سیریل کوتانسه یادآوری می‌کند که ۵۷ درصد از نفت وارداتی چین و ۹۰ درصد از نفت وارداتی ژاپن و کره جنوبی از کشورهای حوزه خلیج فارس تامین می‌شود. طبعاً افزایش بهای نفت، کالاهای تولیدشده خاوردور را گران‌تر می‌کند و این به نوبه خود بر اقتصاد غرب تاثیر خواهد گذاشت.

افزون بر این، کالاهای دیگری به غیر از نفت و گاز از حوزه خلیج فارس صادر می‌شود. به عنوان مثال، ۱۴٫۵ درصد از آلومینیوم صادرشده در سطح جهان از این منطقه می‌آید و اولین مشتری آن هم اروپاست.

کشاورزی نیز به دلیل وابستگی‌اش به کودهای شیمیایی از پیامدهای جنگ مصون نخواهد ماند. حدود ۳۳ درصد از کودهای شیمیایی جهان یا مواد اصلی آن مثل گوگرد و آمونیاک از تنگه هرمز عبور می‌کند.

به گفته سیریل کوتانسه نزدیک به ۳۰ درصد از تولید جهانی آمونیاک به دلیل بحران خلیج فارس «در معرض تهدید قرار دارد.» این رقم برای اوره (کاربامید) به ۵۰ درصد می‌رسد.

و بالاخره بسته شدن تنگه هرمز می‌تواند در بازار کالاهایی چون شکر، پوشاک، لوازم آشپزخانه یا تجهیزات پزشکی تاثیرات منفی داشته باشد.

چالش امنیت غذایی کشورهای حاشیه خلیج فارس در پی اختلال کشتیرانی در تنگه هرمز

گسترش جنگ اسرائیل و آمریکا با ایران که بنادر منطقه را در خطر قرار داده و سبب اختلال در حمل‌ونقل از طریق تنگه هرمز شده، کشورهای ثروتمند حاشیه خلیج فارس را با بزرگ‌ترین چالش امنیت غذایی از زمان بحران جهانی غذا در سال ۲۰۰۸ روبه‌رو کرده است. جنگ کنونی در حال آزمودن راهبردهایی است که کشورهای حاشیه خلیج فارس پس از سال ۲۰۰۸ اتخاذ کرده‌اند؛ زمانی که افزایش شدید قیمت مواد غذایی باعث شد به سمت سیاست‌های وابسته به واردات حرکت کنند و نیاز غذایی خود را با سرمایه‌گذاری‌های مالی در پروژه‌های کشاورزی خارج از کشور، تامین کنند.

این رویکرد، جایگزین برنامه‌های پرهزینه قبلی شد که هدفشان افزایش تولید داخلی غلات استراتژیک بود اما به دلیل آب‌وهوای سخت منطقه و کمبود منابع آبی با محدودیت‌های جدی مواجه شده بودند. برای نمونه، عربستان سعودی در سال ۲۰۰۸ برنامه تولید داخلی گندم را به تدریج کاهش داد و اکنون تقریباً به طور کامل به واردات این محصول وابسته است.

در پی جنگ اخیر و با مختل شدن حمل‌ونقل جهانی و بسته شدن حریم هوایی بسیاری از کشورها در منطقه‌ای که ۸۰ تا ۹۰ درصد مواد غذایی آن وارداتی است، انتظار می‌رود قیمت‌ها افزایش یابند و برخی کالاها کمیاب شوند.

نیل کویلیام، پژوهشگر اندیشکده چتهام هاوس، می‌گوید: «با توجه به این که بیش از ۷۰ درصد مواد غذایی کشورهای شورای همکاری خلیج فارس از طریق تنگه هرمز وارد می‌شود، در صورت ادامه جنگ، این کشورها با کمبود مواجه خواهند شد... اگرچه کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در راستای تنوع

بخشی به تامین کنندگان و داشتن ذخیره کافی اقداماتی انجام داده‌اند، اما این ذخایر تنها چند ماه دوام دارند و از آن پس افزایش قیمت‌ها و طولانی شدن زمان تحویل کالاها، بازار را تحت تأثیر قرار خواهد داد.»

تحلیل‌گران هشدار می‌دهند که حتی انسداد موقت تنگه هرمز که کشتی‌ها را مجبور به استفاده از بنادر کوچک‌تر می‌کند، نیز باعث ایجاد فشار خواهد شد. بیش‌تر بنادر بزرگ خلیج فارس، از جمله بندر جبل علی در دبی و بنادر اصلی کویت، بحرین، قطر و بنادر سواحل خلیج فارس عربستان، در مناطقی قرار دارند که بیشتر ترافیک ورودی آن‌ها باید از تنگه هرمز عبور کند.

این در حالی است که حملات این هفته ایران به بسیاری از این شریان‌های حیاتی، از جمله جبل علی، بزرگ‌ترین بندر کانتینری منطقه، فعالیت‌ها را برای چند ساعت متوقف کرد.

ایسان بهانو، تحلیل‌گر ارشد کالاهای کشاورزی در شرکت تحلیل تجارت جهانی کپلر، در رابطه با بندر دبی که به عنوان یک مرکز باصدرات برای منطقه و فراتر از آن عمل می‌کند، گفت: «بزرگ‌ترین تأثیر فوری مربوط به انسداد جبل علی خواهد بود که خدمات خود را به حدود ۵۰ میلیون نفر ارائه می‌دهد.» بنادر دیگر امارات متحده عربی که خارج از تنگه هرمز واقع شده‌اند، ظرفیت محدودی دارند. بندر خورفکان می‌تواند پنج میلیون کانتینر استاندارد بیست فوتی و بندر فجیره کمتر از یک میلیون کانتینر را مدیریت کند و نمی‌تواند جایگزین ظرفیت از دست رفته جبل علی یا بندر خلیفه ابوظبی شوند. به گفته این تحلیل‌گر، «قطر، کویت، بحرین و عراق عملاً به کشورهایی بدون دسترسی دریایی تبدیل می‌شوند و باید از مسیرهای زمینی عربستان استفاده کنند که باعث ایجاد ترافیک و هزینه‌های بالایی خواهد شد.»

افزایش قیمت مواد غذایی فاسدشدنی

تنگناها هنوز فرا نرسیده‌اند و امارات متحده عربی اعلام کرده است که ذخایر استراتژیک کالاهای حیاتی، نیازهای چهار تا شش ماه آینده این کشور را پوشش می‌دهد. این کشور از ساکنانش خواسته افزایش بی‌دلیل قیمت‌ها را از طریق یک خط ویژه گزارش دهند.

کارکنان سوپرمارکت‌ها به رویترز گفته‌اند که قفسه‌ها عمدتاً پر هستند، هرچند تامین‌کنندگان برای بازتأمین برخی کالاها زمان بیشتری نیاز دارند. دبی این هفته به‌طور موقت محدودیت‌های حرکت کامیون‌ها را برای حفظ جریان کالاها کاهش داد.

آغاز حملات ایران به کشورهای حاشیه خلیج فارس در روز شنبه باعث شد بسیاری اقدام به ذخیره‌سازی کنند و افت موقتی در بازار ایجاد شود که به نوعی تمرینی بود برای آنچه ممکن است رخ دهد.

نیل کویلیام، پژوهشگر اندیشکده چتهام هاوس، می‌گوید: «شایان ذکر است که ریسک ناشی از تصور عمومی اهمیت دارد و حتی اگر موجودی انبارها در حال حاضر کافی باشد، هجوم مردم به سوپرمارکت‌ها می‌تواند جامعه را نگران کند.»

برخی ساکنان امارات از افزایش قیمت‌ها خبر داده‌اند. یکی از آن‌ها روز سه‌شنبه در یک گروه فیس‌بوک محلی نوشت: «آیا فقط من هستم که برای مواد غذایی‌ام سه برابر دیروز هزینه کرده‌ام؟ حتی قیمت موز هم دیوانه‌کننده شده است.»

کالاهایی مانند موز که سریع فاسد می‌شوند، به ویژه در برابر هرگونه تغییر مسیر حمل و نقلی که سفرها را طولانی‌تر کند، آسیب‌پذیر هستند. واردات هوایی این محصولات نیز -البته زمانی که حريم هوایی باز باشد- هزینه‌ها را افزایش می‌دهد. به گفته جاستین الکساندر، تحلیل‌گر حوزه خلیج فارس و مدیر شرکت مشاوره اقتصاد کلان و سیاست‌گذاری خلیج/کونومیکس، «اگر غذا از طریق هوایی یا زمینی وارد شود، هزینه آن بیش‌تر از حمل دریایی خواهد بود. ممکن است دولت‌ها بخشی از این هزینه را از طریق یارانه‌ها جبران کنند. مطمئناً در بحران‌های گذشته هم این کار را انجام داده‌اند.»

لزوم همکاری میان کشورهای حاشیه خلیج فارس

برای جلوگیری از کمبود غذا، همکاری منطقه‌ای میان شش کشور عضو شورای همکاری خلیج فارس حیاتی خواهد بود. نیل کویلیام، پژوهشگر چتهام هاوس، عقیده دارد که «مدیریت لجستیک پیچیده و تضمین تأمین نیازهای این شش کشور و همچنین عراق، همکاری نزدیک میان اعضای شورای همکاری خلیج فارس را می‌طلبد.» این در حالی است که اعضای این بلوک همواره در هماهنگی با یکدیگر مشکل داشته‌اند.

کشورهای خلیج فارس علاوه بر سرمایه‌گذاری خارجی برای تأمین منابع اصلی تولید غذا، طی دو دهه گذشته سیلوه‌های مدرنی را نیز ساخته‌اند که قادر به ذخیره صدها هزار تن غلات استراتژیک هستند. این سیلوه‌ها ذخیره‌ای برای کالاهای اساسی مانند گندم، برنج و روغن‌های خوراکی هستند که می‌توانند ماه‌ها نگهداری شوند.

امارات متحده عربی در سال ۲۰۱۶ سیلوه‌های غلات فجیره را در ساحل اقیانوس هند و خارج از تنگه هرمز افتتاح کرد که ظرفیت آن حدود ۳۰۰ هزار تن است. این موقعیت استراتژیک برای دور زدن تنگه هرمز انتخاب شد، چرا که پیش از این تهدید کرده بود که هر زمان تنش‌ها با غرب افزایش یابد، تنگه را خواهد بست.

این ابتکار در ابتدا پیش‌بینی می‌کرد که ذخایر اضطراری بین کل منطقه خلیج فارس به اشتراک گذاشته شود. اما موانع عملی، از جمله مسافت‌های طولانی و ارتباطات جاده‌ای یا ریلی محدود بین کشورها، باعث شد که این ذخایر دتتها در سطح ملی باقی بماند. از آن زمان، سایر کشورهای خلیج فارس نیز انبارهای خود را ساخته‌اند، از جمله ترمینال امنیت غذایی قطر در بندر حمد با ۵۱ سیلوی دارای کنترل دما.

جنگ و سرمایه

جنگی که باعث شده، حجم عظیم پول و منابع مالی از دارایی‌های پرریسک به سمت دارایی‌های امن‌تر سرازیر شوند و تعادل بازارها و قیمت‌ها را به شدت در جهان به هم بزنند.

سرمایه‌گذاران بزرگ بین‌المللی و بانک‌های مرکزی اقتصادهای بزرگ جهان، بازیگران اصلی این جریان هستند. سرمایه‌گذارانی که با دریافت سیگنال جنگ، دارایی‌های پرریسک مانند سهام و ارزهای دیجیتال را رها کردند و به سمت دارایی‌های پر ثبات و امن مانند دلار آمریکا، طلا، نقره و نفت هجوم آوردند. به همین دلیل در مدتی که از آغاز جنگ می‌گذرد، شاهد رشد روزانه نرخ طلا، نقره و نفت و انرژی هستیم و در مقابل، نرخ ارزهای دیجیتال و بازارهای سهام در اروپا، آمریکا و آسیا در حال تجربه ریزش‌های سنگینی هستند.

نفت

روز دوشنبه ۱۱ اسفند، دوم مارچ ۲۰۲۶ که اولین روز کاری در آمریکا و اروپا بعد از آغاز جنگ بود، در ساعات اولیه آغاز معاملات، قیمت نفت و سوخت‌های استراتژیک نفتی و البته گاز با جهش‌های قابل توجهی روبه‌رو شدند.

بهای نفت خام برنت حدود ۱۳ درصد جهش کرد و به محدوده ۸۲ دلار و ۳۷ سنت در هر بشکه رسید. نرخى که در هشت ماه گذشته بی‌سابقه بوده است. نرخ نفت خام آمریکا هم با ۱۰ درصد افزایش تا بهای ۷۵ دلار در بازارهای جهانی معامله شد. جهشی که تحت تاثیر تهدید بستن تنگه هرمز و حملات پهپادی جمهوری اسلامی به تاسیسات نفتی منطقه صورت گرفت.

روز دوشنبه ابراهیم جباری، مشاور فرمانده کل سپاه پاسداران از بسته شدن تنگه «هرمز» خبر داد. او با اشاره به عبور روزانه ۲۰ میلیون بشکه نفت از این مسیر تاکید کرد که هرگونه تردد نفتکش‌ها با واکنش نیروهای مسلح جمهوری اسلامی مواجه خواهد شد و اجازه نخواهند داد نفت از این منطقه صادر شود و منابع انرژی منطقه در اختیار دشمنان قرار گیرد.

جباری، هم‌چنین گفت که آمریکایی‌ها با بدهی‌های هزاران میلیارد دلاری، به نفت منطقه وابسته‌اند اما بدانند حتی یک قطره نفت نیز به آن‌ها نخواهد رسید. در همان روز بر اساس گزارش‌های منتشر شده، تنها دو فروند نفتکش و کشتی حمل مواد شیمیایی از تنگه هرمز عبور کردند در حالی که در شرایط عادی، روزانه به طور میانگین ۶۰ فروند کشتی نفتکش از این آبراه حیاتی تردد می‌کنند.

تنگه هرمز، گلوگاهی حیاتی است که تقریباً ۱۵ تا ۲۰ میلیون بشکه در روز، نفت خام و میعانات از آن عبور می‌کند، در کنار نزدیک به ۲۰ درصد از صادرات جهانی LNG (عمدتاً از قطر) در نتیجه هر اختلالی در آن بلافاصله ریسک شوک عرضه را به شاخص‌های جهانی تریق می‌کند.

به این ترتیب با بالا رفتن ریسک مبادلات دریایی و عبور کشتی‌ها از تنگه هرمز، شرکت‌های بزرگ بیمه، پوشش ریسک جنگ را کاهش دادند. حتی دو شرکت بزرگ بیمه دریایی «اسکولد» و «گارد»، اعلام کردند که به دلیل تشدید درگیری‌ها در ایران و منطقه خلیج فارس، از تاریخ ۵ مارس-۱۴ اسفند، پوشش بیمه خطر جنگ برای کشتی‌ها را لغو خواهند کرد.

وضعیت ناامنی تا جایی پیش رفت که تاریخ ۱۱ اسفند ۱۴۰۴، شرکت دریایی **Kpler** از کاهش ۷۵ درصدی ترافیک تنگه هرمز خبر داد.

به این ترتیب، شوک قابل توجهی به قیمت نفت خام وارد آمد تا جایی که نرخ نفت خام برنت برای اولین بار از ژوئیه ۲۰۲۴ به حدود ۸۵ دلار رسید.

اما پس از آن «دونالد ترامپ»، رییس‌جمهور ایالات متحده آمریکا در دیدار با صدراعظم آلمان، «فریدریش مرترس»، اعلام کرد که آماده است برای نفتکش‌هایی که از تنگه هرمز عبور می‌کنند اسکورت نظامی فراهم کند و بودجه‌ای را برای بیمه نفتکش‌هایی که از این تنگه عبور می‌کنند اختصاص دهد تا جریان آزاد انرژی در جهان تضمین شود.

ترامپ هم‌چنین پیش‌بینی کرد که پس از پایان این تنش‌ها، قیمت نفت حتی به پایین‌تر از سطح پیش از حمله به ایران خواهد رسید. بعد از سخنان دونالد ترامپ بهای نفت اندکی فروکش کرد و به محدوده ۸۱ دلار بازگشت.

با این حال، تحلیلگران بر این باورند که ادامه درگیری‌ها می‌تواند بهای نفت را از مرز ۱۰۰ دلار به ازای هر بشکه عبور دهد.

اما فقط اختلال در عبور نفت از تنگه هرمز نبود که باعث جهش قیمت نفت شد. در همان روز دوشنبه، پالایشگاه «راس تنوره» وابسته به غول نفتی دولتی آرامکو عربستان سعودی، مورد هدف حمله پهپادی قرار گرفت و دچار حریق شد. حجم آسیب به اندازه‌ای بود که دولت عربستان، مجبور به تعطیلی این تاسیسات شد.

از آن جایی که مجتمع رأس تنوره، در سواحل خلیج فارس، یکی از بزرگترین پالایشگاه‌های خاورمیانه با ظرفیت ۵۵۰ هزار بشکه در روز را در خود جای داده و به‌عنوان یک پایانه صادراتی حیاتی برای نفت خام عربستان سعودی عمل می‌کند، توقف تولید نفت از سوی این تاسیسات، باعث تشدید جهش بهای نفت در بازارهای جهانی شد.

بعلاوه در عمان و امارات متحده عربی هم حملات پهپادی به تاسیسات انرژی (مثل ذخیره سوخت و بنادر نفتی) گزارش شده است. چندین پهپاد، «بندر دُم» در سواحل شرقی عمان را هدف قرار دادند و در امارات متحده عربی، مقامات اعلام کردند سقوط بقایای یک پهپاد رهگیری شده روز سه‌شنبه باعث

آتش‌سوزی در یک منطقه ذخیره و تجارت نفت در «امارت فجیره» شد. به‌علاوه روز دوشنبه یک پهپاد به پایانه مخازن سوخت در ابوظبی هم اصابت کرد و باعث آتش‌سوزی شد و در همان روز یک نفتکش نیز در سواحل عمان هدف قرار گرفت. حملات و محدودیت‌هایی که به آتش قیمت نفت دامن زد.

گاز طبیعی و انرژی

حدود ۲۰ درصد گاز طبیعی جهان از طریق تنگه هرمز عبور می‌کند و توقف طولانی‌مدت، یا بسته شدن کامل این مسیر، موجب افزایش رقابت جهانی، برای دستیابی به سایر منابع گازی شده و این وضعیت می‌تواند قیمت‌ها را در سطح بین‌المللی بالا ببرد.

با آغاز درگیری‌ها میان اسرائیل و آمریکا با جمهوری اسلامی ایران، نگرانی شدید نسبت به اختلال‌های عرضه انرژی و وابستگی قاره اروپا به واردات گاز باعث شد که قیمت گاز در اروپا به مراتب، شدیدتر افزایش یابد.

با بازگشایی بازار در روز دوشنبه و آغاز معاملات در بازار مجازی گاز هلند (TTF)، که یکی از عمیق‌ترین نقاط معامله گاز در اروپا است، قراردادهای گاز تا بیش از ۴۸ درصد رشد کردند.

حالا اما تنها بعد از دو روز، اروپا با افزایش ۶۰ درصدی قیمت گاز طبیعی روبه‌روست. در حالیکه نرخ گاز ابتدا تحت فشار شایعات مربوط به بسته شدن تنگه هرمز و سپس در پی انتشار خبر کاهش تولید گاز طبیعی قطر قرار داشت، مقامات آمریکایی هم بر احتمال بالای طولانی‌مدت بودن این جنگ تاکید کردند. از طرفی، بزرگ‌ترین کارخانه آل‌ان‌جی جهان در قطر غیر فعال است و تنگه هرمز در حال حاضر، عملاً بسته است. مواردی که همگی، نگرانی‌ها در خصوص گازرسانی به اروپا را افزایش می‌دهند.

البته در حال حاضر، محموله‌هایی که برای ماه مارچ خریداری شده بودند، در راه هستند و به همین دلیل، نرخ تامین‌کننده‌های اروپایی هنوز تاثیری نگرفته‌اند، اما قاره سبز هم‌چنان در خطر افزایش بیش‌تر بهای گاز است. با این حال، گفته‌های رییس‌جمهور دونالد ترامپ در خصوص تامین امنیت کشتی‌ها و اسکورت دریایی آن‌ها امروز بهای گاز را هم تا حدی متعادل کرده و از شتاب افزایش قیمت آن کاسته است.

در واقع، سناریوی رکود تورمی پیش روی کشورهای واردکننده انرژی است چرا که افزایش شدید قیمت نفت باعث تشدید تورم و کاهش رشد تولید ناخالص داخلی خواهد شد.

نتیجه‌گیری

جنگ آمریکا و اسرائیل علیه جمهوری اسلامی روز شنبه ۹ اسفند ۱۴۰۴، در حالی آغاز شد که برخی از منابع رسانه‌ای متعلق به حکومت ایران از آمادگی برای برگزاری دور بعدی مذاکرات اتمی با آمریکا خبر داده بودند.

بر اساس اعلام دفتر نخست‌وزیری اسرائیل، عملیات نظامی جدید این کشور، «غرش شیران» نام‌گذاری شده است.

این حملات در شرایطی آغاز شد که دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور ایالات متحده آمریکا روز جمعه ۲۷ فوریه ۲۰۲۶-۸ اسفند ۱۴۰۴، هنگام ترک کاخ سفید با اشاره به نارضایتی خود از روند مذاکرات با جمهوری اسلامی با بیان این که «تمایلی به حمله نظامی به ایران ندارد» گفته بود «اما ممکن است این کار لازم باشد.»

علی خامنه‌ای، رهبر جمهوری اسلامی در جریان این حملات کشته شد. مرگ خامنه‌ای در شامگاه شنبه ۹ اسفند ۱۴۰۴، تایید شد.

بنا به اعلام ترامپ تا کنون ده‌ها تن از مقام‌های عالی‌رتبه حکومت ایران کشته شده‌اند. طبق اعلام ارتش اسرائیل در این حملات غافلگیرکننده علاوه بر خامنه‌ای، محمد پاکپور، فرمانده کل سپاه پاسداران، علی شمخانی، دبیر شورای دفاع جمهوری اسلامی، عزیز نصیرزاده، وزیر دفاع، حسین جبل عاملیان، رییس سازمان سپند و مسئول صنایع نظامی و دفاعی، رضا مظفری‌نیا، مدیرکل سابق سازمان سپند، محمد شیرازی، رییس دفتر نظامی خامنه‌ای، و صالح اسدی، رییس سازمان اطلاعات قرارگاه خاتم‌الانبیاء سپاه پاسداران نیز کشته شدند.

در حالی که جنگ میان ایران از یک‌سو و آمریکا و اسرائیل از سوی دیگر وارد مرحله‌ای تازه شده است، دونالد ترامپ در چند گفت‌وگو و اظهارنظر تازه، موضعی صریح درباره آینده سیاسی ایران، ادامه عملیات نظامی و حتی انتخاب رهبر بعدی این کشور بیان کرده است؛ موضعی که نشان می‌دهد واشنگتن تنها به اهداف نظامی محدود بسنده نمی‌کند و به‌دنبال تاثیرگذاری مستقیم بر ساختار قدرت در ایران است.

شایان ذکر است کسانی که موضع ترامپ خوب توجه کنند که از او انتظار حمایت از یک جامعه دموکراتیک را دارند به خصوص طیف‌های سلطنت‌طلب.

به گزارش شبکه NBC؛ ترامپ در یک گفت‌وگوی تلفنی اعلام کرد لزوماً نیازی ندارد ایران به یک نظام دموکراتیک تبدیل شود و آن‌چه برای او اهمیت دارد، وجود رهبری است که با آمریکا و اسرائیل روابطی «خوب» داشته باشد. او در پاسخ به این پرسش که آیا ایران باید دموکراسی باشد، گفت: «نه. منظورم این است که باید رهبری داشته باشد که عادل و منصف باشد.» به گفته او، چنین رهبری باید با ایالات متحده و اسرائیل «رفتار خوبی داشته باشد» و با دیگر کشورهای خاورمیانه نیز که واشنگتن آن‌ها را «شرکای خود» می‌داند، روابط مناسبی برقرار کند.

ترامپ حتی احتمال آن را نیز رد نکرد که رهبر آینده ایران یک شخصیت مذهبی باشد. او گفت با رهبران مذهبی زیادی در جهان کار کرده و «بسیاری از آن‌ها فوق‌العاده بوده‌اند». این اظهارات در حالی مطرح می‌شود که رهبر جمهوری اسلامی، آیت‌الله علی خامنه‌ای، در جریان حملات مشترک آمریکا و اسرائیل در هفته گذشته کشته شد و اکنون مسئله جانشینی او به یکی از مهم‌ترین موضوعات سیاسی ایران تبدیل شده است.

در گفت‌وگویی دیگر با شبکه **NBC**، رییس‌جمهور آمریکا فراتر از این رفت و از تمایل خود برای تغییر کامل ساختار رهبری در ایران سخن گفت. او اظهار داشت که واشنگتن مایل است «همه چیز را پاکسازی کند» و اجازه ندهد ساختاری شکل بگیرد که طی ده سال آینده دوباره بازسازی شود. ترامپ افزود که برای رهبری آینده ایران «چند گزینه خوب» در ذهن دارد، هرچند از ذکر نام آن‌ها خودداری کرد. او همچنین گفت دولتش در حال «زیر نظر داشتن» این افراد است تا مطمئن شود در جریان جنگ آسیبی نمی‌بینند.

ترامپ در همین گفت‌وگو احتمال حمله زمینی آمریکا به ایران را کم‌رنگ جلوه داد و گفت چنین اقدامی در حال حاضر در دستور کار او نیست. او ادعا کرد ایران تقریباً همه توان نظامی خود را از دست داده است و ادامه حملات هوایی می‌تواند اهداف واشنگتن را محقق کند. در عین حال تأکید کرد که شدت و سرعت حملات نظامی علیه ایران ادامه خواهد یافت.

در همین حال، ترامپ در پیامی در شبکه اجتماعی «تروث سوشال» موضعی حتی سخت‌گیرانه‌تر اتخاذ کرد و اعلام کرد که هیچ توافقی با ایران امکان‌پذیر نیست مگر آن‌که تهران «تسلیم بی‌قید و شرط» شود. او نوشت پس از چنین تسلیمی و انتخاب «رهبر یا رهبران قابل قبول و مناسب»، آمریکا و متحدانش تلاش خواهند کرد ایران را از وضعیت کنونی خارج کرده و اقتصاد آن را بازسازی کنند. ترامپ در این پیام با لحنی تبلیغاتی نوشت: «ایران آینده بزرگی خواهد داشت» و حتی شعاری مشابه شعار انتخاباتی خود مطرح کرد: «ایران را دوباره بزرگ کنیم».

این اظهارات در شرایطی بیان می‌شود که ایران پس از کشته شدن رهبر خود با نوعی خلاء قدرت روبه‌رو شده و گمانه‌زنی‌ها درباره جانشینی او افزایش یافته است. برخی تحلیلگران معتقدند سپاه پاسداران، که در ساختار نظامی، سیاسی و اقتصادی ایران نفوذ گسترده‌ای دارد، ممکن است در روند شکل‌گیری ساختار قدرت آینده نقش پررنگ‌تری پیدا کند.

در حالی که تهران تحت سنگین‌ترین حملات آمریکا و اسرائیل قرار دارد، دونالد ترامپ، رییس‌جمهور آمریکا، روز جمعه اعلام کرد که تنها «تسلیم بی‌قید و شرط» ایران می‌تواند جنگ در خاورمیانه را به پایان برساند. رضا پهلوی نیز روز جمعه حملات رژیم اسلامی ایران به برخی کشورهای خاورمیانه را محکوم کرد. ناو هواپیمابر شارل دوگل که فرانسه آن را برای حمایت از شهروندان و متحدان خود در برابر حملات ایران به خاورمیانه اعزام کرده وارد مدیترانه شد. هم‌زمان خبرگزاری رویترز گزارش داد که دولت دونالد ترامپ روز جمعه میزبان مدیران ارشد شرکت‌های بزرگ صنایع دفاعی آمریکا در کاخ سفید خواهد بود تا درباره افزایش سرعت تولید تسلیحات با آنان گفت‌گو کند.

آنتونیو گوترش، دبیرکل سازمان ملل متحد، روز جمعه «حملات غیرقانونی» در سراسر خاورمیانه را محکوم کرد و هشدار داد که با ادامه جنگ منطقه‌ای در چندین کشور، وضعیت ممکن است از کنترل خارج شود.

جمعه پانزدهم اسفند ۱۴۰۴ - ششم مارس ۲۰۲۴